

Vnútorne predpisy
Univerzity Komenského v Bratislave

Vnútorný predpis č. 23/2016

Smernica rektora
Univerzity Komenského v Bratislave

**Etický kódex
Univerzity Komenského v Bratislave**

Ročník 2016

Obsah

Preambula.....	3
I. oddiel Základné ustanovenia.....	3
Čl. 1 Predmet úpravy a pôsobnosť Etického kódexu.....	3
Čl. 2 Všeobecné etické zásady.....	4
II. oddiel Etické zásady vo vzdelávacej činnosti.....	5
Čl. 3 Vysokoškolskí učitelia, výskumní a umeleckí pracovníci.....	5
Čl. 4 Študenti UK.....	6
III. oddiel Etické zásady vo vedeckej a výskumnej činnosti.....	7
Čl. 5 Základné etické zásady.....	7
Čl. 6 Zverejňovanie výsledkov a duševné vlastníctvo.....	7
Čl. 7 Projekty a granty.....	8
IV. oddiel Aplikácia Etického kódexu.....	8
Čl. 8 Porušenie Etického kódexu.....	8
Čl. 9 Etická rada UK.....	9
Čl. 10 Záverečné ustanovenia.....	9

Rektor Univerzity Komenského v Bratislave vydáva v súlade s ustanoveniami Organizačného poriadku UK tento Etický kódex Univerzity Komenského v Bratislave:

Preambula

Univerzita Komenského v Bratislave (ďalej len „UK“) je verejnoprávna a samosprávna inštitúcia, ktorá ako najstaršia, najväčšia a najvýznamnejšia vzdelávacia a výskumná ustanovizeň Slovenskej republiky rozvíja a šíri vzdelanosť a vedecké poznanie a stará sa o ich hlboké pochopenie. Od svojho vzniku v roku 1919 sa hlási k primárnym hodnotám ľudskej existencie – pravde, dobru a spravodlivosti.

Jedným zo základných cieľov UK je prispievať k intelektuálnemu a etickému rozvoju študentov a otvárať nové horizonty vo vedeckom bádání i vo vzdelávaní. Strategické ciele odvíja od ambície byť popredným centrom európskej vzdelanosti a univerzitou s medzinárodnou orientáciou. V súlade s týmto predsavzatím rozvíja svoju identitu vzdelávacej a vedeckej ustanovizne vysokej medzinárodnej úrovne, usiluje sa o vytvorenie optimálnych podmienok na vzdelávanie a pripravuje svojich absolventov tak, aby reprezentovali najvyšší stupeň osobnej a profesionálnej kvality a humanizmu. Zamestnanci a študenti UK sú hrdými členmi akademickej obce UK, ctia jej tradíciu, históriu a postavenie v slovenskom a európskom univerzitnom vzdelávacom priestore a uvedomujú si etický a spoločenský význam súčasnej i budúcej intelektuálnej elity národa.

Na UK sa trvale posilňuje integrita akademickeho prostredia, v ktorom sa rovnocenne a s úctou zaobchádza so všetkými osobami a rešpektujú sa základné práva a slobody všetkých a každého bez ohľadu na pracovné a funkčné zaradenie, pohlavie, etnický pôvod, vierovyznanie, študijný odbor, formu, metódu či stupeň štúdia. Všetkých spája akademická sloboda vo vzdelávaní, vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti a v akademickej živote. Atmosféra zodpovednej akademickej slobody umožňuje všetkým členom akademickej obce uskutočňovať svoje akademicke a osobné ciele pri uchovaní korektnej rovnováhy medzi akademickými slobodami člena akademickej obce UK a jeho osobnou zodpovednosťou.

UK prijíma svoj etický kódex (ďalej len „Etický kódex UK“), aby ním pred celou spoločnosťou transparente zverejnila svoj postoj k univerzálnym etickým hodnotám.

I. oddiel

Základné ustanovenia

Čl. 1

Predmet úpravy a pôsobnosť Etického kódexu

- (1) Etický kódex UK je vyjadrením morálnych hodnôt uplatňovaných v prostredí UK. Stanovuje etické princípy a normy správania zamestnancov a študentov UK s prihliadnutím na špecifiká ich postavenia. Etický kódex osobitne upravuje etické zásady uplatňované vo vzdelávacej a vedeckovýskumnej (umeleckej) tvorivej činnosti.
- (2) Etický kódex UK je morálne záväzný pre členov akademickej obce UK a primerane sa vzťahuje na ďalších zamestnancov UK.

Čl. 2 Všeobecné etické zásady

- (1) Členovia akademickej obce UK sa zaväzujú dodržiavať všeobecne známe a rešpektované morálne zásady správania založené na ľudských právach a dobrých mravoch. V duchu týchto ideových hodnôt sa členovia akademickej obce UK riadia etickými princípmi, ktorými sú najmä čestnosť, zodpovednosť, slušnosť, poctivosť, spravodlivosť a pravdivosť, tolerancia, solidarita, ústretovosť, nediskriminácia.
- (2) Každý člen akademickej obce UK svojim konaním najmä:
 - a) prejavuje úctu voči každému človeku a rešpektuje základné ľudské práva a slobody;
 - b) netoleruje žiadne fyzické a psychické násilie, aktívne vystupuje proti zneužívaniu, ponižovaniu alebo šikanovaniu jednotlivcov alebo skupiny, odmieta diskrimináciu v akejkoľvek podobe;
 - c) vedome a aktívne participuje na vytváraní spoločenského dobra;
 - d) zachováva svoju osobnú morálnu bezúhonnosť, prejavuje pravdivosť vo svojich myšlienkach, slovách a skutkoch bez úmyslu uvádzať druhých ľudí do omylu;
 - e) je lojálny k univerzite, ctí a rešpektuje jej meno, históriu, tradície, hodnoty. Je si vedomý, že svojim vystupovaním reprezentuje UK navonok;
 - f) dôstojne komunikuje na všetkých úrovniach akademického života a vytvára atmosféru vzájomnej úcty, dôvery a spolupatričnosti; podporuje spoluprácu a iniciatívu;
 - g) ctí, rešpektuje a dodržiava všeobecne záväzné právne predpisy a vnútorné predpisy UK;
 - h) nesie právnu, profesionálnu a morálnu zodpovednosť za svoje konanie;
 - i) ctí a rešpektuje všetky formy vzdelávania, sebvzdelávania, vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti na UK;
 - j) rešpektuje špecifiká a jedinečnosť akademických práv, slobôd a hodnôt UK, ctí a rešpektuje transparentnosť akademického života;
 - k) ctí a rešpektuje slobodu myslenia, slobodu slova a kritického myslenia, samostatného bádania, slobodnú výmenu názorov a informácií; odlišný názor uplatňuje korektne a konštruktívne;
 - l) ctí zásady kolegiality a akademickej spolupráce;
 - m) chráni informácie, ktoré súvisia s aktivitami UK; takéto informácie používa len na pracovné účely, študijné účely a nie pre osobné ciele alebo ciele tretích osôb;
 - n) nevyužíva svoje funkčné či pracovné postavenie v organizačnej štruktúre na osobný prospech, ani na prospech tretích osôb, ani na akúkoľvek formu korupcie a diskriminácie;
 - o) dodržiava pravidlá politickej neutrality na akademickej pôde;

- p) netoleruje používanie informačných systémov a iného majetku UK na osobný prospech.

II. oddiel

Etické zásady vo vzdelávacej činnosti

Čl. 3

Vysokoškolskí učitelia, výskumní a umeleckí pracovníci

- (1) Vysokoškolskí učitelia, výskumní pracovníci a umeleckí pracovníci UK zohrávajú kľúčovú úlohu v systéme kvalitného vzdelávania a tvorby nových vedeckých poznatkov. Výsledky ich práce, ich odborný a ľudský profil je príkladom pre mladú generáciu. Spoločnosť kladie na nich najvyššie intelektuálne a etické požiadavky.
- (2) UK vyžaduje od vysokoškolských učiteľov, výskumných pracovníkov a umeleckých pracovníkov UK:
 - a) excelentnosť a profesionalitu, t. j. vysokú úroveň vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti a výučby s cieľom poskytnúť študentom UK vedenie vynikajúcimi odborníkmi;
 - b) morálnu integritu, t. j. vysokú úroveň osobnostných morálnych kvalít, ktoré sú predpokladom pre dodržiavanie odborných štandardov čestnosti, kompetentnosti a spravodlivosti a zároveň prirodzenej autority a dôstojnosti;
 - c) zodpovednosť, t. j. racionálne a všestranné zvažovanie následkov každej činnosti, ktoré má vo vzdelávaní, výskume a umeleckej činnosti mimoriadny význam;
 - d) dôstojnosť, t. j. úctu a rešpekt k ľuďom, k ich práci; zamestnanec pomáha vytvárať prostredie vzájomnej úprimnosti, úcty a tolerance, napriek možným rozdielnym názorom či už v odbornej činnosti, alebo rozdielnym pohľadom na svet.
- (3) Vysokoškolský učiteľ, výskumný a umelecký pracovník na UK v súlade so svojím pracovným zameraním najmä:
 - a) rešpektuje právo študenta na slobodný prístup ku vzdelaniu;
 - b) prístupuje k študentom a výučbe z aspektu tolerance, úcty k človeku a rešpektu k slobode myslenia; so študentmi jedná čestne, spravodlivo a otvorene; svojím správaním je študentom príkladom;
 - c) nedopúšťa sa osobného ponižovania, nemorálneho správania a nátlaku;
 - d) nezneužíva učiteľskú autoritu a nevyžaduje od študentov vykonávanie činností, ktoré sú predmetom jeho vlastných povinností; neprivlastňuje si výsledky práce študenta;
 - e) rešpektuje a podporuje tvorivú prácu študentov vo vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti;
 - f) podporuje osobný rast študentov s cieľom vychovať ucelenú osobnosť tak z odborného, ako aj etického hľadiska;

- g) podporuje vedecký rast doktorandov a zabezpečuje ich prístup ku všetkým relevantným informáciám;
- h) podporuje antikorupčné správanie, nežiada a neprijíma od iných osôb materiálne ani iné výhody v súvislosti s výkonom svojej práce; odmieta dary od študenta, jeho rodičov či iných osôb, odmieta intervencie v prospech študenta;
- i) uplatňuje objektivnosť, nezaujatosť, spravodlivosť a transparentnosť pri hodnotení študijných výsledkov;
- j) neuplatňuje postoj falošnej koležiality spočívajúci v tolerovaní prípadov porušovania všeobecných etických princípov a pravidiel tohto Etického kódexu UK, iných vnútorných predpisov UK a všeobecne záväzných právnych predpisov;
- k) podporuje spoluprácu s domácimi i zahraničnými vzdelávacími, vedeckými a umeleckými inštitúciami so zámerom permanentného intelektuálneho rozvoja všetkých študentov a zamestnancov UK.

Čl. 4 **Študenti UK**

Každý študent UK počas štúdia:

- a) koná čestne a zodpovedne voči iným, rešpektuje práva iných; odmieta diskrimináciu na základe etnického pôvodu, rasy, vierovyznania, veku, pohlavia, sexuálnej orientácie, rodinného a zdravotného stavu, sociálneho pôvodu alebo majetkových pomerov;
- b) uvedomuje si svoje právo na kvalitné odborné vzdelanie, využíva obdobie štúdia na osobnostný a kvalifikačný rast;
- c) svoje študijné výsledky dosahuje vždy len poctivým spôsobom; nepodvádza a nepoužíva nečestné postupy počas akejkoľvek formy overovania jeho študijných poznatkov a vedomostí;
- d) nedopúšťa sa plagiátorstva, cudziu prácu nevydáva za svoju;
- e) dodržiava všeobecne záväzné právne predpisy a vnútorne predpisy UK, riadi sa všeobecne uznávanými zásadami a pravidlami spoločenského správania;
- f) s dôstojnosťou a úctou sa správa k zamestnancom UK, ako aj k iným študentom, dodržiava základné pravidlá slušného správania;
- g) netoleruje neúctu a iné neetické zaobchádzanie s ľuďmi; odmieta ľahostajnosť a toleranciu k etickému pochybeniu ostatných študentov UK;
- h) slobodne vyjadruje svoje odborné názory, ctí slobodu slova a kritického myslenia, slobodnú výmenu názorov a informácií;
- i) neznevažuje výsledky práce iných študentov ani vyučujúcich, kritiku a alternatívny názor uplatňuje korektne;
- j) nenarúša riadny priebeh vyučovania alebo skúšky neskorým príchodom, predčasným odchodom alebo iným neadekvátnym správaním.

III. oddiel

Etické zásady vo vedeckej a výskumnej činnosti

Čl. 5

Základné etické zásady

- (1) Vysokoškolský učiteľ, výskumný a umelecký pracovník vníma a uskutočňuje vedeckú, výskumnú a vývojovú činnosť ako prostriedok k zvyšovaniu úrovne poznania spoločnosti ako celku a ako prostriedok k aktívnemu sebavzdelávaniu, ktorý vedie k skvalitneniu výučby študentov a mladých vedeckých pracovníkov.
- (2) Vysokoškolský učiteľ, výskumný a umelecký pracovník, ako aj študent (najmä) doktorandského štúdia:
 - a) rešpektuje hlavné zásady vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti vrátane súladu s uznávanými kritériami vedeckosti a umeleckosti;
 - b) ctí a rešpektuje pravidla objektivity výskumu, umeleckej činnosti a hľadania pravdy pri rešpektovaní špecifik v danom odbore;
 - c) je prístupný tímovej spolupráci a odbornej diskusii, komunikuje vecným a otvoreným spôsobom s korektnou argumentáciou, podporuje tvorivý dialóg;
 - d) neznevažuje vedecké postupy a rešpektuje iný vedecký názor, ako i pluralitu vedeckých a tvorivých disciplín;
 - e) osobne zodpovedá za postupy, hodnovernosť, pôvodnosť a výsledky vo vedecko-výskumnej a umeleckej činnosti; odmieta nevedecké postupy a prístupy vo vedecko-výskumnej a umeleckej činnosti;
 - f) odborné posudky alebo expertízy vykonáva s plnou zodpovednosťou, nestrannosťou, so zachovaním maximálnej objektivity;
 - g) nepripúšťa konflikt záujmov, zaujatosť, účelové skresľovania ani ovplyvňovanie svojej osoby vonkajšími záujmami pri vykonávaní expertíznej a posudzovateľskej činnosti.

Čl. 6

Zverejňovanie výsledkov a duševné vlastníctvo

Vysokoškolský učiteľ, výskumný a umelecký pracovník, ako aj študent:

- a) dbá na ochranu autorských práv a ostatných práv duševného vlastníctva;
- b) rešpektuje príslušné a medzinárodne uznávané publikačné pravidlá - autorstvo a spoluautorstvo vedeckej publikácie, vrátane spoluautorského a študentského podielu - pre prezentovanie a publikovanie výsledkov vzdelávacej, vedeckovýskumnej činnosti a umeleckej činnosti; nepublikuje eticky pochybným spôsobom, neprivlastňuje si výsledky práce druhých;
- c) korektne a správne cituje podľa medzinárodne uznávaných pravidiel pre citovanie použitých informačných zdrojov;

- d) netoleruje vytváranie prekážok v publikovaní výsledkov vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti;
- e) netoleruje podvody, falšovanie a plagiátorstvo vo vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti a vo zverejnení a publikovaní jej výsledkov;
- f) prijíma povinnosť zverejňovať výsledky vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti získané za podpory finančných prostriedkov z verejných zdrojov za podmienok obvyklých v danom odbore;
- g) rešpektuje všeobecne uznávané etické pravidlá pre aplikovanie výsledkov vedeckovýskumnej činnosti do praxe a pre prenos technológií;
- h) neposkytuje výsledky vzdelávacej, vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti získané na akademickej pôde UK tretím osobám za cieľom získania osobného prospechu alebo znevýhodnenia UK.

Čl. 7 Projekty a granty

Vysokoškolský učiteľ a výskumný a umelecký pracovník:

- a) uplatňuje korektné a legálne postupy pri získavaní externých grantov a internej finančnej podpory v plánovaní vzdelávacích, vedeckovýskumných a umeleckých projektov;
- b) predchádza skutočnému alebo potenciálnemu konfliktu záujmov pri získavaní finančnej podpory súvisiacej so vzdelávacou a vedeckovýskumnou a umeleckou činnosťou;
- c) efektívne využíva finančné prostriedky a personálne zdroje, vytvára a presadzuje transparentné pravidlá ich využívania.

IV. oddiel Aplikácia Etického kódexu

Čl. 8 Porušenie Etického kódexu

- (1) Prerokovanie prípadov porušenia Etického kódexu prebieha štandardným organizačným postupom cestou príslušných nadriadených zamestnancov, resp. cestou príslušných orgánov akademickej samosprávy s možnosťou predloženia prípadu Etickej rade UK v ktorejkoľvek fáze konania.
- (2) Prípady porušenia Etického kódexu UK môžu byť posúdené ako porušenie povinností vyplývajúcich z právnych predpisov, prípadne ako neplnenie požiadaviek pre riadny výkon práce. S takýmto posúdením môže byť spojené uplatnenie príslušných právnych dôsledkov v akademickej, pracovnoprávnej, trestnoprávnej alebo disciplinárnej rovine.

Čl. 9
Etická rada UK

- (1) Porušením Etického kódexu UK alebo porušením všeobecných morálnych princípov sa zaoberá nezávislá Etická rada UK.
- (2) Etická rada UK je stálym poradným orgánom rektora. Predsedu a členov rady vymenováva rektor. K prerokovaniu konkrétneho prípadu môže rektor vymenovať ďalších členov Etickej komisie UK.
- (3) Podrobnosti o Etickej rade UK a prijímaní podnetov upravuje Rokovací poriadok Etickej rady UK, ktorý vydáva rektor UK ako smernicu.

Čl. 10
Záverečné ustanovenia

Tento Etický kódex UK nadobúda platnosť dňom podpísania a účinnosť 1. januára 2017.

V Bratislave 14. decembra 2016

prof. RNDr. Karol Mičieta, PhD.
rektor UK